Terítő - ún. béke-terítő a tescheni béke emlékére

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	19607
Készítés ideje:	1779
Készítés helye:	Felső-Lausitz
Anyag:	fehér len láncfonal; karmazsinvörös selyem vetülékfonal
Technika:	damaszt-szövés
Méretek:	hosszúság: 107 cm szélesség: 86 cm

A 18. századi képesdamasztok történelmi és kultúrtörténeti érdekességű darabjai az ún. "béke" terítők. Az itt bemutatott terítő a Habsburg Birodalom és a porosz–szász szövetség között kirobbant bajor örökösödési háborút lezáró, 1779. május 13-án megkötött tescheni béke emlékére készült. Középpontjában obeliszk előtt lebegnek a fejedelmek babérkoszorúba foglalt mellképei, fölöttük az obeliszk két oldalán a nevük olvasható: *Joseph / der Kaiser* (II. József német-római császár), *Fridericus / der König* (II. Frigyes porosz király), *Fridericus /Augustus/ der Chur / Fürst* (Frigyes Ágost szász választófejedelem). Az obeliszk lábánál PAX TESCHEN feliratú irattekercs és a német törvénykönyv LEGES GER/MANIAE felirattal. Az egész középső díszítmény felhőgomolyagon áll, mely alól napsugarak törnek elő. Alatta a következő felirat: *Die froh erlebte Friedens Zeit / am 13. May 1779*. (Boldogan megért békeidő). Az oldalak mentén rocaille motívumok választanak el egymástól allegorikus jeleneteket. A sarokban Ver/einigung (megegyezés) felirat fölött felhőgomolyag, rajta fa alatt meztelen nőalak tükörrel és rózsaággal.

A damaszt-szövés egyik technikai jellegzetessége, a tükörszimmetrikus szövésmód, itt a feliraton és az ellentétesen álló figurákon egyaránt megfigyelhető. A felső és alsó oldal közepén *Beständigkeit* (állandóság) felirat alatt sisakos nőalak. Egyik kezét áldozati tűzbe tartja, másikkal oszlopot karol át. A két álló oldal közepén ugyancsak áldozati jelenet. *Opfer Gott danck* (hálaáldozat Istennek) felirat alatt a kenyér és bor áldozatot jelképező szőlőtőke és búzakalász. Az áldozati oltár mellett két nőalak: az egyik bőségszaruban hozza adományait, a másik valószínűleg Győzelem istennő. Egyik kezében a szász választófejedelmi címerrel díszített pajzs és pálmaág, a másikkal az adományokat az áldozati tűzbe szórja.

A béke-terítők első változatai a drezdai (1745), illetve a hubertusburgi (1763) béke emlékére készültek. Allegorikus motívumokban bővelkedő ábrázolásaik a korszak uralkodóit dicsőítik, akiknek sorsfordító tette az országok s tartományok felvirágzását, egy új "aranykor" eljövetelét teremti meg. Braun-Ronsdorf valószínűnek tartja, hogy e terítők rajza is Heinrich Ollbrich vázlatai alapján készült.

Azonos terítő található a krefeldi Deutsches Textilmuseum gyűjteményében.

Irodalom

- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - textil 31.
- Szerk.: Szilágyi András, Péter Márta: *Barokk és rokokó. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1990. - Nr. 6.41. (László Emőke)

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum